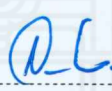

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การดำเนินโครงการ 5 ประสานสืบสานเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกร
อำเภอค้อยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่
ชื่อและนามสกุล นางสาวธารทิพย์ นิตินาติ
แขนงวิชา ส่งเสริมการเกษตร
สาขาวิชา เกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์บำเพ็ญ เขียวหวาน
2. อาจารย์ ดร.พลสรานู สราญรมย์

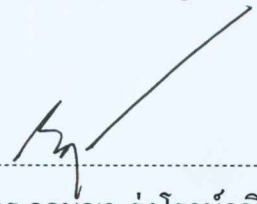
วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 26 กันยายน 2561

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมจิต โยธะคง)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์บำเพ็ญ เขียวหวาน)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.พลสรานู สราญรมย์)

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.กฤษณา รุ่งโรจน์วิชย์)

ชื่อวิทยานิพนธ์ การดำเนินโครงการ 5 ประสานสืบสานเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกร อำเภอค้อหล่อ
จังหวัดเชียงใหม่

ผู้วิจัย นางสาวธารทิพย์ นิตินาธิ รหัสนักศึกษา 2599001696

ปริญญา เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์บำเพ็ญ เขียวหวาน (2) อาจารย์ ดร.พลสรานู สราญรัมย์ ปีการศึกษา 2560

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล 2) ความรู้และแหล่งความรู้เกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่ 3) การนำหลักการเกษตรทฤษฎีใหม่ไปสู่การปฏิบัติและความคิดเห็นต่อการฝึกอบรม 4) ความคิดเห็นและความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการ 5) ปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานโครงการ และ 6) จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค และข้อคิดเห็นในการดำเนินงานโครงการ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ 5 ประสาน สืบสานเกษตรทฤษฎีใหม่ของอำเภอค้อหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ ประจำปี 2560 จำนวน 126 ราย เก็บข้อมูลทั้งหมด เครื่องมือที่ใช้คือแบบสัมภาษณ์ที่มีค่าความเที่ยง 0.98 เก็บข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดลำดับ

ผลการศึกษาพบว่า 1) เกษตรกรร้อยละ 77.0 เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 56.88 ปี ร้อยละ 58.7 มีสถานะภาพสมรส ร้อยละ 65.1 จบระดับประถมศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.68 คน สมาชิกทำการเกษตรเฉลี่ย 1.68 คน รายได้ครัวเรือนเฉลี่ย 11,473.77 บาทต่อเดือน รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ย 8,501.23 บาทต่อเดือน พื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมดเฉลี่ย 8.84 ไร่ ทำการเกษตรทฤษฎีใหม่เฉลี่ย 5.20 ไร่ ร้อยละ 46.8 ของเกษตรกรมีต้นทุนน้อยกว่า 10,000 บาท แหล่งสินเชื่อที่สำคัญคือ ธกส. ร้อยละ 81.0 ของเกษตรกรไม่ดำรงตำแหน่งทางสังคม ร้อยละ 79.8 เป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร เกษตรกรมีประสบการณ์และผ่านการฝึกอบรมเรื่องการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ทั้งหมด 2) เกษตรกรส่วนใหญ่มีความรู้ตามหลักเกษตรทฤษฎีใหม่ โดยแหล่งความรู้จากสื่อต่าง ๆ โดยได้รับในระดับน้อย 3) เกษตรกรส่วนใหญ่มีการนำหลักเกษตรทฤษฎีใหม่ไปสู่การปฏิบัติในระดับปานกลาง ส่วนที่ควรแก้ไขได้แก่ การสร้างเครือข่าย การวางแผนการใช้จ่ายเงิน การทำบัญชี การแปรรูป และการตลาด 4) เกษตรกรส่วนใหญ่มีความพึงพอใจและมีความคิดเห็นว่าควรขยายผลต่อไป ความคิดเห็นต่อหลักสูตรระบุว่ามีความเหมาะสมระดับปานกลาง และเกษตรกรให้ความสำคัญในเรื่องของการทำสวนเป็นอันดับ 1 5) ปัญหาที่พบมาก คือ เกษตรกรทำการเกษตรพืชเชิงเดี่ยว ขาดทักษะในการทำแปลง ขาดความรู้การทำแผนการผลิตและการตลาด และขาดความรู้ด้านบัญชี 6) ข้อเสนอแนะของเกษตรกร ควรมีการส่งเสริมความรู้ให้กับเกษตรกรในหลายด้าน เช่น การใช้สารเคมีอย่างถูกต้องและเหมาะสม ความรู้เรื่องการทำแปลง การทำแผนการผลิตและการทำบัญชีครัวเรือน การมีส่วนร่วมของผู้นำท้องถิ่นควรมีมากกว่าที่เป็นอยู่ และควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนแหล่งน้ำที่สำคัญ

คำสำคัญ โครงการ 5 ประสาน เกษตรทฤษฎีใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

Thesis title: The Operations of the Five Stakeholders Coordinating for New Theory Project in Doi Lo District, Chiang Mai Province

Researcher: Miss Tarntip Nitichart; **ID:** 2599001696;

Degree Master of Agriculture (Agricultural Extension and Development);

Thesis advisors: (1) Bumpen Keowan, Associate Professor;

(2) Dr.Ponsaran Saranrom; **Academic year:** 2017

Abstract

The objectives of this research were to study 1) basic personal condition, 2) knowledge and knowledge source of the new theory agriculture, 3) the adoption of the new theory agriculture principle into practice and the opinion towards the training, 4) comments and satisfaction to the project operations, 5) problems and recommendations in operating the project, and 6) strengths, weaknesses, opportunities, difficulties, and opinions about project operations.

The population of this research were 126 farmers who participated in the Five Stakeholders Coordinating for New Theory Agriculture Project in Doi Lo District, Chiang Mai Province of the year 2017. Tool used in this research was interviewed questionnaire with 0.98 validity. Data were collected for both quantitative and qualitative aspects by interview and focus group discussion. The data were analyzed by using descriptive statistics, such as frequency distribution, percentage, minimum value, maximum value, standard deviation, and ranking.

The findings were showed that 1) 77.0 % of farmers was male with the average age of 56.88 years old and married; 58.7% completed primary education; 65.1% of farmers mostly had average household member of 3.68 persons; 92.9% averagely had member who worked in the farm of 11.68 persons; the average household income was 11,473.77 Baht/month with the average household expense of 8,501.23 Baht/month. Overall agricultural area was about 8.84 Rai (1 Rai = 1,600 square meters) with 5.20 Rai in average was used to follow the new theory agriculture; 46.8 % of farmers had the cost that was lower than 10,000 Baht. The main loan source was the Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives; 81.0 % of farmers was not a member of any social positions; 97.8% was a member of agricultural institution. The farmers were experienced and all of them passed the training on new theory agriculture. 2) Most of the farmers had knowledge of the new theory agriculture principle. The knowledge sources were from various media and indicated at the low level. 3) Most of the farmers had adopted the new theory agriculture principle into practice in a moderate level. The parts where there should be some modifications were networking, financial spending plan, accounting, processing, and marketing. 4) Most of the farmers had satisfaction of the theory and thought that they should further extend; opinion towards the curriculum was appropriate and farmers placed the number one most important aspect into gardening. 5) Farmers faced problems at high level including farmers work on monoculture, lack of skills in making plot layout, lack of knowledge in production planning , marketing, and lack of accounting knowledge. Furthermore the farmers recommended that there should be some knowledge extension for farmers in various aspects such as the correct and appropriate usage of chemical substances, knowledge in making plot layout, the production plan and household accounting; local leaders should participate more than the current situation and there should be the extension and the key supporting of water resources.

Keywords: Five Stakeholder Coordination Project, New Theory Agriculture, Chiang Mai Province

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษางานวิจัยฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงและสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาของ รองศาสตราจารย์ ดร.สมจิต โยธะคง ประธานกรรมการสอบปกป้องวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ บำเพ็ญ เขียวหวาน อาจารย์ที่ปรึกษาหลักและอาจารย์ ดร.พลสรณู สราญรมย์ อาจารย์ที่ปรึกษา ร่วม ที่ได้ให้คำปรึกษาแนะนำเพิ่มเติมทั้งในแง่ของสาระ แนวคิด และระเบียบวิธีวิจัย ตลอดจน แก้ไขข้อบกพร่องของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่าง สูงมา ณ โอกาสนี้ และขอขอบพระคุณคณาจารย์ในสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ทุกท่านที่ ให้ความรู้คำแนะนำ และกำลังใจแก่ผู้วิจัยจนสำเร็จการศึกษารวมทั้งเจ้าหน้าที่ทุกท่านที่ให้ความ อนุเคราะห์ช่วยเหลือมาตลอด

ขอขอบพระคุณเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ 5 ประสาน สืบสานเกษตรทฤษฎีใหม่ อำเภอ ดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ทุกท่านที่กรุณาสละเวลาตอบแบบสัมภาษณ์ และร่วมแสดงความคิดเห็น ในการสนทนากลุ่ม ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอดอยหล่อ ปศุสัตว์อำเภอดอยหล่อ และ ประชาชนหมู่บ้านตำบลดอยหล่อ และขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน 1) นายจำรอง ดาวเรือง ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 1 2) นางวิษชุดา กันตังค์ สำนักงานเศรษฐกิจ การเกษตรที่ 1 3) นางจุฑารัตน์ คงเกษม สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 1 ที่กรุณาสละเวลา ประเมินความเที่ยงตรง (IOC) แบบสัมภาษณ์

ท้ายที่สุดต้องขอขอบพระคุณบิดา มารดา ผู้ล่วงลับไปแล้วซึ่งเป็นพระในใจมาตลอดเวลา และเป็นผู้ให้กำเนิดเป็นผู้มีพระคุณยิ่ง ทำให้ผู้วิจัยสามารถมีวันนี้ได้ และมีความมุ่งมั่นในการเล่า เรียน จนสำเร็จลุล่วงเป็นอย่างดี และคุณประโยชน์อันใดที่จะได้รับจากการศึกษาวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัย ขอขอบแด่ บิดา มารดา ครูอาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน และมอบให้แก่ผู้วิจัยทุกคนที่สนใจและ นำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานต่อไป

ธารทิพย์ นิตินาติ

สิงหาคม 2561

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	3
ขอบเขตของการศึกษา	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ	8
แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น	11
แนวคิดเกี่ยวกับความรู้	21
แนวคิดและทฤษฎีใหม่	24
การดำเนินงานโครงการ 5 ประสาน สืบสานเกษตรทฤษฎีใหม่	28
การวิเคราะห์ SWOT	30
บริบทอำเภอคลองห่อ	37
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	46
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	50
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	50
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	51
การเก็บรวบรวมข้อมูล	56
การวิเคราะห์ข้อมูล	58

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	60
ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพเศรษฐกิจ สังคมของเกษตรกร ผู้ร่วมโครงการ 5 ประสาน สืบสานเกษตรทฤษฎีใหม่	60
ตอนที่ 2 การส่งเสริมการเรียนรู้ตามหลักเกษตรทฤษฎีใหม่	72
ตอนที่ 3 การนำหลักเกษตรทฤษฎีใหม่ไปสู่การปฏิบัติในชีวิตประจำวัน	85
ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและความพึงพอใจต่อโครงการ 5 ประสาน สืบสานเกษตรทฤษฎีใหม่ ของเกษตรกร อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่	94
ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินโครงการ 5 ประสาน สืบสานเกษตร ทฤษฎีใหม่ของเกษตรกร อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่	102
ตอนที่ 6 จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค และข้อคิดเห็นในการดำเนินโครงการ 5 ประสาน สืบสานเกษตรทฤษฎีใหม่	105
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	110
สรุปการวิจัย	111
อภิปรายผล	116
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้	120
บรรณานุกรม	122
ภาคผนวก	125
ก แบบสัมภาษณ์	126
ข หนังสือเชิญชาวชุมชนตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	142
ค แบบประเมินผู้เชิญชาวชุมชนตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	147
ประวัติผู้วิจัย	160

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 จำนวนประชากรในอำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่	39
ตารางที่ 2.2 ตารางการใช้พื้นที่ทางการเกษตร	40
ตารางที่ 2.3 โครงสร้างแหล่งน้ำพัฒนา	42
ตารางที่ 2.4 การใช้ทรัพยากรดินเพื่อการเพาะปลูก	43
ตารางที่ 2.5 ประเภทการใช้ดิน	44
ตารางที่ 3.1 จำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ	50
ตารางที่ 4.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกรผู้ร่วมโครงการ 4 ประสาน สืบสานเกษตร ทฤษฎีใหม่	61
ตารางที่ 4.2 สภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ร่วมโครงการ 5 ประสาน สืบสานเกษตร ทฤษฎีใหม่	63
ตารางที่ 4.3 สภาพทางสังคมของเกษตรกรผู้ร่วมโครงการ 5 ประสาน สืบสานเกษตรทฤษฎีใหม่	69
ตารางที่ 4.4 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกร	72
ตารางที่ 4.5 สรุประดับความรู้ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ 5 ประสาน สืบสานเกษตร ทฤษฎีใหม่	75
ตารางที่ 4.6 ระดับความรู้ที่ได้รับจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ ของเกษตรกร	76
ตารางที่ 4.7 ระดับความพอใจที่ได้รับจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ ของเกษตรกร	81
ตารางที่ 4.8 ความรู้ที่เกษตรกรได้รับและการนำหลักการเกษตรทฤษฎีใหม่ไปสู่การปฏิบัติ	85
ตารางที่ 4.9 ความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของวิชาในหลักสูตรการเรียนเกษตรทฤษฎีใหม่	88
ตารางที่ 4.10 ความคิดเห็นต่อรูปแบบและเวลาที่เหมาะสมในการฝึกอบรม	89
ตารางที่ 4.11 ความคิดเห็นต่อสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้และข้อเสนอแนะ	91
ตารางที่ 4.12 ความคิดเห็นต่อหน่วยงานที่สนับสนุนในเรื่องเกษตรทฤษฎีใหม่	92
ตารางที่ 4.13 ความคิดเห็นต่อความเหมาะสมในการดำเนินโครงการ 5 ประสาน สืบสานเกษตร ทฤษฎีใหม่	94
ตารางที่ 4.14 ความพึงพอใจต่อโครงการ 5 ประสาน สืบสานเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกร	98
ตารางที่ 4.15 ปัญหาของเกษตรกรต่อโครงการ 5 ประสาน สืบสานเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกร อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่	102

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 4.16	จุดแข็งและจุดอ่อนของการเข้าร่วมโครงการ 5 ประสาน สืบสานเกษตรทฤษฎีใหม่.....	105
ตารางที่ 4.17	โอกาส อุปสรรคของการเข้าร่วมโครงการ 5 ประสาน สืบสานเกษตรทฤษฎีใหม่...	106
ตารางที่ 4.18	TOWS Matrix เพื่อกำหนดกลยุทธ์การดำเนินโครงการ.....	108

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย	4
ภาพที่ 2.1 TOWS/SWOT Matrix	33
ภาพที่ 2.2 TOWS Matrix	34
ภาพที่ 2.3 TOWS Matrix	35
ภาพที่ 2.4 แผนที่แสดงพื้นที่เขตการปกครองรายตำบลในอำเภอคอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่	38
ภาพที่ 2.5 พื้นที่การเกษตรอำเภอคอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่	40
ภาพที่ 2.6 แผนที่ใช้ที่ดินทำการเกษตรอำเภอคอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่	45
ภาพที่ 4.1 แผนผังใยแมงมุมแสดงระดับความรู้ที่ได้รับจากแหล่งต่าง ๆ ของเกษตรกร	80

